

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΙΓ'

ΣΑΒΒΑΤΟΝ 2 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1935

ΑΡΙΘ. 5

Η ΜΕΓΑΛΗ ΠΡΟΦΗΤΕΙΑ ΤΟΥ ΣΥΜΕΩΝ

Ἡ σημερινὴ ἀνάμνησις τῆς παραστάσεως τοῦ παιδίου Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἐν τῷ ἱερῷ καὶ τῆς ὑπὸ τοῦ «δικαίου καὶ εὐλαβοῦς» Συμεῶν ἱσπαντῆς αὐτοῦ, μεθ' ὅσον καὶ περὶ ἑαυτοῦ ὁ ἱερεὺς εἶπεν ἅμα ὡς εἶδον οἱ ὀφθαλμοὶ του τὸ «σωτήριον» τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐν ἀποστροφῇ πρὸς τὴν παρθενομήτορα περὶ τοῦ ἀποτελέσματος τῆς ἐμφανίσεως τοῦ Ἰησοῦ-ἀνδρὸς ἐν τῷ Ἰσραήλ, ὡς καὶ περὶ τῆς μελλούσης ψυχικῆς μητρικῆς τραγῳδίας, ἀποτελοῦν τὸν τραγικὸν πρόλογον ἑνὸς ἀπομεμακρυσμένου μὲν, ἀλλὰ πραγματικοῦ δράματος, τὸ ὁποῖον ὑπῆρξε μοναδικὸν ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς ἀνθρωπότητος.

Ἦλθον οἱ γονεῖς εἰς Ἱεροσόλυμα ἵνα, κατὰ τὰ ὑπὸ τοῦ νόμου διατεταγμένα, παραστήσωσιν εἰς τὸν Κύριον «τὸ παιδίον Ἰησοῦν». Ὅταν οἱ γονεῖς κρατοῦν εἰς τὰς ἀγκάλας τὸ τέκνον των, τὸ στοργικὸν βλέμμα των, ἀτενίζον εἰς τοὺς παιδικοὺς ὀφθαλμοὺς, μεταφράζεται εἰς ἓν μοιραῖον καὶ μεγίστης σημασίας ἐρωτηματικόν: ποῖα ἄρα γε θὰ ἦνε ἡ τύχη του, «τί θὰ γείνη αὐτὸ τὸ παιδί;» Πόσον θὰ ἠθέλεν ἡ μητρικὴ καρδιά νὰ προγνωρίσῃ τὴν μέλλουσαν τύχην τοῦ βρέφους τῆς, καὶ—εὐρύτερον—πόσον θὰ ἠθέλεν ἡ κοινωνία, ὁ λαός, ὅλοι, νὰ προεγνωρίζον ποῖος θὰ ἦνε ὁ κληρὸς ὅλων τῶν παιδιῶν διὰ νὰ προμαντεύσουν τὴν αὔριον ὀλοκλήρου τοῦ ἔθνους, τοῦ ὁποίου τὰ σημερινὰ παιδιὰ θὰ εἶνε δρωσάι μονάδες, τῆς δράσεως τῶν ὁποίων ὁ συντονισμὸς θὰ ἐκφράζῃ τὴν ἐθνικὴν ψυχὴν;

Ἐκάστου ἀνθρώπου ἡ ζωὴ εἶνε δράμα, πολλάκις μὲ ἀναριθμήτους, φανεροὺς καὶ μυστικὰς, σκηνάς. Καὶ ἡ ὅλη συλλήβδην τῶν ἀνθρώπων ζωὴ εἶνε πολλῶν δραμάτων πλοκή, δραμάτων μὲ εἰσαγωγὴν, δέσιν καὶ λύσιν· πολλάκις καὶ χωρὶς λύσιν. Καὶ ἐν τῇ περιπτώσει τῆς παραστάσεως τοῦ «παιδίου Ἰησοῦ» εἰς τὸν Κύ-

ριον ἐντὸς τοῦ ἱεροῦ τῶν Ἱεροσολύμων βλέπομεν προφητευομένην τὴν δέσιν ἑνὸς μεγάλου δράματος, τοῦ ὁποίου τὸ προσίμιον σημεῖοι ἢ συνάντησις τῶν τριῶν προσώπων: τοῦ Ἰησοῦ, τοῦ Συμεῶν καὶ τῆς Μαριάμ. Ἡ μορφή τοῦ βρέφους Ἰησοῦ ἀποτελεῖ τῆς εἰκόνας τὸ κέντρον· τὸ παιδίον Ἰησοῦς εἶνε ἡ ἀφετηρία, τὸ κύριον πρόσωπον, ὁ ἦρος καὶ τὸ κέντρον τοῦ δράματος. Τὸ τραφερόν τῆς μητρὸς βλέμμα, ἀσκαρδαμικτὶ βυθιζόμενον εἰς τοὺς βρεφικοὺς τοῦ παιδίου τῆς ὀφθαλμοὺς κατὰ τὴν στιγμήν τῆς ἀποθέσεώς του εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ γέροντος Συμεῶν, ἐκφράζει «ἐκ βαθέων» τῆς ψυχῆς τῆς τὸ ἀγωνιῶδες μυστικὸν ἐρώτημα: τί ἄρα γε θὰ γείνη αὐτὸ τὸ παιδίον;

—«Φῶς εἰς ἀποκάλυψιν ἔθνῶν καὶ δόξαν λαοῦ σου Ἰσραήλ», ἀνέκραξεν οἶονεὶ ἀπαντητικῶς ὁ Συμεῶν συνατενίζων καὶ αὐτὸς τὰ ὄμματα τοῦ βρέφους ἐν ταῖς ἀγκάλαις του, ὡσεὶ μαντεύων τῆς μητρικῆς ψυχῆς τὸ ἐρώτημα, διότι εἶνε τὸ ὑπὸ τοῦ Δεσπότη Θεοῦ ἠτοιμασμένον «κατὰ πρόσωπον πάντων τῶν λαῶν σωτήριον».

—«Οὗτος» —τὸ παιδίον Ἰησοῦς—, εἶπεν ἔπειτα ὁ αὐτός, ἐγείρας τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς τὴν κατάπληκτον μητέρα του, «οὗτος κεῖται εἰς πτώσιν καὶ ἀνάστασιν πολλῶν ἐν τῷ Ἰσραήλ καὶ εἰς σημεῖον ἀντιλεγόμενον, καὶ σοῦ δὲ αὐτῆς τὴν ψυχὴν διελεύσεται ρομφαία!»

Ἴδου πῶς ἐν τῷ ἱερῷ κατ' ἐκείνην τὴν ὥραν προσημάνθη τοῦ δράματος τὸ προανάκρουσμα. Τὴν ἡρὰ τῆς μητρικῆς ἀγαλλιάσεως διεδέχθη ἀμέσως ἡ κατήφεια τοῦ πόνου· τὸ «φῶς τῶν ἔθνῶν» καὶ ἡ «δόξα τοῦ Ἰσραήλ» δὲν ἐβράδυνεν ἐν τῇ ἐβραϊκῇ περὶ αὐτοῦ ἀντιγνωμία νὰ ἀποβῇ «μάχαιρα» ἀντὶ εἰρήνης καὶ «διχασμὸς» μεταξὺ καὶ τῶν οἰκειοτάτων (Μθ ι', 34—35)—«σημεῖον ἀντιλεγόμενον»— καὶ τὸ δράμα τοῦ Γολγοθᾶ νὰ διέλθῃ τὴν μητρικὴν ψυχὴν ὡς «ρομφαία».

Ἄλλ' ἐάν, κατὰ τὴν πείραν τῆς ζωῆς, «τὸ

ἀνθρώπινον γένος βαδίζῃ ἐπὶ τὰ ἴχνη τῶν παιδιῶν του», ἐπὶ τὰ ἴχνη τοῦ Βασιλέως τῶν παιδιῶν χωρεῖ πρὸς τὰ πρόσω ἢ Ἐκκλησία Του. Καὶ εἶχε καὶ αὐτὴ τὴν βοεφικὴν καὶ τὴν παιδικὴν ἡλικίαν τῆς, τὴν εὐδαίμονα τῆς πρώτης αὐξήσεώς της ἠώ· ἀλλὰ ὁποῖον δράμα ὑπῆρξεν ἢ αὐξήσις της, δράμα ἐξωτερικῶν ἐχθροτήτων καὶ ἐσωτερικῶν διαφωνιῶν καὶ σχισμάτων.

Ἄλλ' ὥς ἡ λύσις τοῦ δράματος τοῦ θεμελιωτοῦ τῆς Ἐκκλησίας ὑπῆρξεν εὐτυχῆς διότι ἡ δραματικὴ καταστροφὴ ἤγαγεν εἰς τὸν θρίαιμβον, οὕτω καὶ τῆς ὅλης χριστιανικῆς Ἐκκλησίας τὸν σημερινὸν ἐξωτερικὸν χειμῶνα καὶ τὴν ἐσωτερικὴν διάσπασιν θὰ διαδεχθῆ ἄσφαλῶς ὁ πλήρης κατ' ἄμφω θρίαμβος, διότι ἐν αὐτῇ ἐνοικεῖ τὸ Πνεῦμα τῆς ζωῆς, δι' οὗ καὶ ἡ ἀντίχριστος δύναμις τελικῶς θὰ καμφθῆ, ὅπως καὶ πάντοτε ἐν τῷ παρελθόντι, καὶ ἡ πανεκκλησιαστικὴ ἐνότης θὰ ἐπιτευχθῆ. Λύτρωσις θὰ ἦνε τὸ τελικόν της ἐπίτευγμα, ὡς εἰς λύτρωσιν ἀπέληξε καὶ ἡ «ρομφαία» τῆς μεγάλης προφητείας τοῦ Συμεῶν.

Η ΜΑΣΣΩΡΙΤΙΚΗ Π. ΔΙΑΘΗΚΗ ΚΑΙ Η ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ ΤΩΝ Ο'

Ὁ ἐπιφανὴς ρώσος καθηγητὴς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Σόφιας κ. Ν. Γλουμπάκωσκη, πραγματευόμενος ἐν εἰδικῇ μελέτῃ περὶ τῆς ἀνάγκης τῆς κριτικῆς ἀποκαταστάσεως τοῦ κειμένου τῆς σλαβικῆς μεταφράσεως τῆς Ἁγίας Γραφῆς, ποιεῖται ἐνδιαφερούσας ἀναδρομὰς εἰς τὴν ὅλην ἱστορίαν τοῦ τε πρωτοτύπου κειμένου καὶ τῆς ὑπὸ τῶν Ο' μεταφράσεως τῆς Π. Διαθήκης. Ἡ τελευταία ἐνδιαφέρει τὸν σ. Ἰδιάζοντως, διότι ἡ σλαβικὴ μετάφρασις ἐγένετο ἐξ αὐτῆς, ἐφ' ᾧ καὶ ἀνακινεῖ τὸ ζήτημα τῆς συγκριτικῆς ἀξίας τῶν Ο' καὶ τοῦ σήμερον ἐν χρήσει μασσοριτικοῦ κειμένου.

Ἐκ τῆς ἀντιβολῆς ταύτης προκύπτει ὅτι τὰ κείμενα ταῦτα διαφέρουσι σπουδαίως ἀλλήλων, ὡς πρὸς τὸ ἐν αὐτοῖς δὲ μεσαικόν στοιχεῖον εἶνε καὶ ἄντικρυς ἀντίθετα ἐν πολλοῖς. Ἡ ἀντίθεσις αὕτη ἀφείλεται ἄρ' ἄγε εἰς ἀσφαίρετον καὶ δὴ ἀντιβιβλικὴν ὑπὸ τῶν Ο' ἐρμηνείαν τῶν κειμένων τῆς ἐβραϊκῆς παραδόσεως: Οὕτω τοῦλάχιστον ἀνεκάθεν ἐνομισθῆ ἢ μεταφρασίς τῶν Ο', χαρακτηρισθεῖσα μάλιστα διὰ τοῦτο καὶ ὡς μέγα δυστύχημα διὰ τὸν Ἰσραήλ, ἢ καὶ αὐτόχρημα ὡς προδοσίαν τοῦ Ἰεχωῦθ ὁμοίαν πρὸς τὴν κατασκευὴν τοῦ χρυσοῦ μύσχου, διὸ καί, ὡς ἀναφέρει ἡ ἐβρ. παράδοσις, μετὰ τὴν συντέλειαν αὐτῆς ἐπῆλθε τριήμερον σκότος, ἐθεσπίσθη δὲ καὶ εἰδικὴ πρὸς τοῦτο νηστεια. Ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν «παραποίησιν» ταύτην τῆς Γραφῆς τὸ μασσοριτικόν

κείμενον ἐξαίρεται ὡς ἀσινὲς καὶ ἄμωμον μέχρι καὶ τῶν ἀλφάβητικῶν γραμμάτων.

Εἶνε γνωστὸν ὅτι ἡ γένεσις τοῦ μασσοριτικοῦ κειμένου ἀνάγεται εἰς τὴν μετὰ τὴν ἀλγμάλωσιαν περίοδον, ἀποδίδεται δὲ εἰς τὸν Ἔσδραν, τὸν διὰ τοῦτο καὶ χαρακτηρισθέντα ὡς «δεύτερον Μωϋσῆν», γράψαντα αὐτὴν, ὡς ἐπιστεῦθη, ἀπὸ μνήμης. Ἐνθουσιώδης φορεὺς τῆς φυλετικῆς καθαρότητος τοῦ Ἰσραήλ ὁ Ἔσδρας, πρὸς τὴ «σαρκικὴν τοῦ ἔθνους γνησιότητι» ἐξήλωσε καὶ τὴν ἄμιγξιν καὶ ἀνόθευτον ἀποκατάστασιν τοῦ παλαίου νόμου, εἰδικὴ δὲ ἐπιτροπή, κατὰ τὴν ἐβρ. παράδοσιν, ἀποτελεσθεῖσα ἐξ 120 μελῶν καὶ ἀποκληθεῖσα «Μεγάλη Συναγωγὴ», κατέγεινε εἰς τὴν ἀνακάθαρσιν τοῦ ἀγιογραφικοῦ κειμένου ἐν πνεύματι ἐθνικῆς ἀποκλειστικότητος, οὕτω δὲ ἀπηρεσίσθη ὁ κανὼν, εἰς τὸν ὅποιον, ὡς λέγει ὁ Ἰώσηπος, παρὰ τὸν διαρρεῦσαντα μακρὸν χρόνον «οὔτε προσθήκαι τις οὐδὲν οὔτε ἀφελὲν αὐτῶν οὔτε μεταθήκαι τετόλμηκε», διότι «πᾶσι σύμφυτὸν ἐστὶν εὐθὺς ἐκ πρώτης γενέσεως Ἰουδαίους τὸ νομίζειν αὐτὰ Θεοῦ δόγματα καὶ τούτοις ἐμμένειν καὶ ὑπὲρ αὐτῶν, εἰ δέοι, θνήσκειν ἠδέως». Ὁ οὐχὶ μετὰ τῆς προσηκούσης εὐλαθείας ἡγίων τὸ ἱερόν τοῦτο βιβλίον καθίστατο βέβηλος, ἢ δ' ἐφαρμογὴ τοῦ οὕτω ἀνακεκαθαμένου νόμου ἐθεσπίσθη νὰ γίνεταί μετ' αὐστηροτάτης γραμματικῆς ἀκριβείας. Αἱ ρήσεις τῶν γραμματέων ἐκηρύχθησαν ἔχουσαι σημασίαν μείζονα καὶ αὐτῶν τῶν ρήσεων τοῦ μωσαϊκοῦ νόμου, διότι εἶχον καταστῆ κύριοι καὶ δεσπῶται τῆς πίστεως καὶ τῆς πράξεως τῶν πιστῶν, ἀνεξέλεγκτοι καὶ ἀθθεντικοὶ τηρηταὶ τοῦ νόμου ὑπὸ τὸ στενωπὸν τοῦ πνεύματος τῆς ἐθνικῆς ἀποκλειστικότητος, ὑφ' ἣν ἤρμηγευον ἐγκύριως μόνοι αὐτοὶ τὸν νόμον. Οὕτω ἡ ἐθνικιστικὴ ἐργασία τοῦ Ἔσδρα βαθμηδὸν συνεχιζομένη ἐνισχύετο διὰ τῆς ἀγιογραφικῆς αὐτῆς δικαιοσύνης ὁ νόμος τοῦ Κυρίου τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, τοῦ Διημιουργοῦ καὶ Συντηρητοῦ τῶν πάντων, ἐκηρύχθη καὶ κατέστη ἀποκλειστικὸν προνόμιον τοῦ ἐκλεκτοῦ Ἰσραήλ.

Ἀφῆνης ἕως ἐν τῇ πυκνῇ ταύτῃ ἐθνικιστικῇ ἀτμοσφαιρᾷ ἐξέλαμψεν ὁ ἥλιος τοῦ Χριστιανισμοῦ μετὰ τῆς ἐννοίας τῆς οἰκουμενικότητος τῶν ἀγιογραφικῶν προσηύσεων καὶ τῆς θεανθρωπικῆς πληρώσεως αὐτῶν. Οἱ φανατικοὶ νομιστὰὶ ἔπρεπε τώρα νὰ ἀντιδράσωσι κατὰ τῆς ζωντανῆς ταύτης καὶ ἀναντιρρήτου πραγματικότητος, ἥτις ἀνέτρεπε καὶ τὸ ὅλον ἔργον τῶν καὶ αὐτὴν τὴν θερησκευτικὴν διδασκαλίαν καὶ τὸν μὲν μισητὸν «ταραχοποιὸν» ἀπέκτειναν, εἰς δὲ τοὺς κήρυκας τῆς διδασκαλίας του παρήγγειλαν «μὴ φθέγγεσθαι μηδὲ διδάσκειν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ», τὴν δὲ ἀλήθειαν τῆς Γραφῆς τὴν ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ Θεοῦ Λυτρωτοῦ ἐνσαρκωθεῖσαν ἀντικατέστησαν διὰ τῆς ἰδέας τῆς μεσαικῆς ἰδιότητος τοῦ ὅλου Ἰσραήλ ὡς λαοῦ τοῦ Θεοῦ καὶ λυτρωτοῦ πάσχοντος ὑπὲρ παντὸς τοῦ ἁμαρτωλοῦ καὶ ἀποκηρύκτου κόσμου τῶν παριῶν. Ὁ Μεσσίας εἶνε οὐχὶ ὁ Χριστός, ἀλλὰ τὸ ἐβραϊκὸν ἔθνος· εἰς αὐτὸ ἀναφέρονται αἱ μεσαικαὶ προφητεῖαι τοῦ νόμου, πρὸς ταύτην δὲ τὴν ἰδέαν κατεβλήθη προσπάθεια νὰ προσαρμοσθῶσι τὰ προφητικὰ τῆς μασσοριτι-

κῆς Γραφῆς κείμενα. Ἡ τάσις ὅμως αὕτη ἐξεδη-
λώθη ἀπροκαλύπτως θεδιασμένη μετὰ τὴν μεταφρα-
σιν τῶν Ο', διὰ τοῦτο δὲ καὶ πᾶσαν κατέβαλον προσ-
πάθειαν νὰ μειώσωσι τὸ κύρος αὐτῆς διὰ κατασκευ-
ραστῆσεων τοῦ κειμένου τῆς καὶ δι' ἐνθαρρύνσεως
νέων ἐλληνικῶν μεταφράσεων ἀτελῶν μὲν καὶ ἀγροί-
κων, ἀλλὰ μᾶλλον συμμόρφων πρὸς τὸ πνεῦμα τῶν
ἔθνικιστικῶν ἑβραϊκῶν ἀντιλήψεων. Ἡ παράδοσις
μάλιστα ἀναφέρει: ὅτι ὁ μετὰ τὸ ρωμαϊκὸν πλήγμα
πνευματικὸς ἀνακαινιστῆς τοῦ Ἰουδαϊσμοῦ ραββὶ Ἀ-
κίμπα, καταστρέψας πάντα τὰ ἀγιογραφικὰ χειρό-
γραφα, ἐνομιμοποίησε μόνον τὸν τύπον τοῦ κειμένου
ὁ ὁποῖος ἐξυπηρέτει τὸ μεταβαθυλῶνειον ἔθνικιστικὸν
πνεῦμα καὶ τοῦ ὁποῦ καὶ μόνου ἐπετρέποντο καὶ
ἐκυροῦντο ἀντίγραφα συμπίπτοντα μέχρι κεραίας·
διὰ τοῦτο καὶ τὰ μέχρι τοῦ νῦν διασωθέντα ἑβραϊκὰ
χειρόγραφα προήλθον οὐχὶ ἐνωρίτερον τοῦ 1' αἰῶνος,
ἐνθ' ἀντίγραφα τῆς Κ. Δ. ἀνάγονται μέχρι τοῦ 8'
αἰ., τὰ δὲ παπύρινα εἶνε καὶ ἀρχαιότερα. Τὸ γεγο-
νὸς τοῦ πλήθους μὲν τῶν διαφόρων γραφῶν ἐν τοῖς
κειμένοις τῆς Κ. Δ. τῆς σπάνειος δ' αὐτῶν ἐν τοῖς
ἑβραϊκοῖς ἀντιγράφοις τῆς Π. Δ., ἐνθα θὰ ἐπρεπε νὰ
ἦνε ἀπείρους πλείονες, διότι ἦσαν φυσικαί· αἱ παρα-
ναγνώσεις ὡς ἐκ τοῦ εἴδους τῆς ἑβραϊκῆς γραφῆς καὶ
τῆς κατὰ τὰς ὑπαγορεύσεις πλάνης, μαρτυρεῖ σκόπι-
μον τεχνητὴν προσαρμογὴν τῆς μασσωριτικῆς Γρα-
φῆς πρὸς τὸ μεταβαθυλῶνειον μεσσιανικὸν δόγμα τὸ
ἀναιροῦν τὴν ἰδέαν τοῦ προσωπικοῦ Μεσσίου· τὴν
προσαρμογὴν δὲ ταύτην διηυκόλυνε τὰ μάλιστα ὁ
συνεχῆς ἀφωνηθέντιστος τρόπος τῆς γραφῆς τῶν ἑ-
βραϊκῶν συμφῶνων, καθ' ὃν καὶ τοῦ ἐλαχίστου ση-
μείου ἢ χάραξος δύναται νὰ μεταβάλῃ τὴν ἔννοιαν
τῶν λέξεων καὶ τῶν φράσεων. Ὅτι δὲ τοιαῦτα πα-
ραποιήσεις πράγματι ἐγένοντο, μαρτυροῦσιν ὅ τε ἄρι-
στος ἑβραιογνώστης καὶ κριτικὸς τοῦ ἀγιογραφικοῦ
κειμένου Ὁριγένης, ὅστις διηκριβίωσε σκοπίμως ἐξ
αὐτοῦ ὀβελισμοὺς ὀλοκλήρων μάλιστα ἀφηγήσεων,
(ὡς ἡ περὶ τῆς Σουάνης) ὑπὸ τῶν ἑβραίων νομοδι-
δασκάλων, καὶ ὁ ἱκανὴν φαίνεται, γνῶσιν τῆς ἑβραϊ-
κῆς ἔχων Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος, ὅστις συχνάκις
ὀμιλεῖ περὶ σκοπίμων διαστροφῶν τοῦ ἀρχικοῦ ἀγιο-
γραφικοῦ κειμένου, ἰδίως εἰς τὰ μεσσιανικὰ αὐτοῦ
μέρη.

Οὕτω τὸ μασσωριτικὸν κείμενον τῆς Π. Δ., ὀριστι-
κῶς κατασταθὲν κατὰ τὴν μεταξύ τοῦ ζ' καὶ τοῦ 1'
αἰ. μ. Χ. χρονικὴν περίοδον, ἐνίσχυσε μὲν καὶ κατω-
χύρωσε τὸ πνεῦμα τῆς μεταρρυθμίσεως τοῦ Ἑσδρα
ἐπὶ τῇ βῆσει τῆς ἔθνικιστικῆς ἑβραϊκῆς ἀποκλειστικώ-
τητος, μετὰ δὲ τὴν ἐλονεὴν ἀξαναομένην διᾶδουσιν τῆς
μεταφράσεως τῶν Ο', ἧς ἐξελάττειεν ἀνὰ τὸν τότε
κόσμον τὴν ἰδέαν τῆς παγκοσμιότητος τοῦ Μεσσίου,
ἐστράφη σκοπίμως κατὰ τῆς ἰδέας τοῦ προσωπικοῦ
Μεσσίου καὶ τοῦ οἰκουμενικοῦ χαρακτήρος τῆς ἀπο-
στολῆς τοῦ ἄλλαις λέξεσιν, ἢ ἑβραϊκῇ Βίβλος ἐν τῇ
μασσωριτικῇ τῆς μορφῆς· καταστρεφθεὶς ἐπίτηδες ἀντιχρι-
στιανικῇ «ἐστίγησεν Ἰουδαίσι» — ὡς ἀκφραστικῶς
λέγει ὁ σ. — ἦτοι ἔπαυσε νὰ ὀμιλεῖ «μεσσιανικῶς-χρι-
στιανικῶς».

*

Ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν μασσωριτικὴν Π. Δ., τῆς
μεταφράσεως τῶν Ο' ἐξάιρεται ὡς κύριον γνώρισμα
ὁ προσωπικὸς-μεσσιανικὸς χαρακτήρ τῶν προφητειῶν,
λογικώτατα καὶ φυσικώτατα ἐφαρμοσθεῖσιν μετέ-
πειτα εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ Σωτῆρος. Ἡ ἐφαρμογὴ
αὕτη δὲν ὑπῆρξε σκοπίμως θεδιασμένη, διότι, ὅτε ἡ
μετάφρασις συνετελεῖτο, οὐδὲ νύξιν ὑφίστατο περὶ
τοῦ Χριστιανισμοῦ, ἐξ ἄλλου δὲ προσκλήθη ἐκ καθα-
ρῶς διδασκαλικῶν ἐλατηρίων, ἐγένετο δ' ἐκ τῶν αὐ-
θεντικωτέρων τότε ἐγκακριμένων κειμένων· εἰ δὲ μή,
θὰ ἀπέδαιναν ἀνεξήγητος ἢ παρὰ τοῖς Ο' αὐξήσις
τοῦ ἀπὸ κρίσεως κόσμου χρόνου (508) ἀπέναντι τῆς
ἑβραϊκῆς ἀριθμήσεως (1004) σχεδὸν κατὰ ἑλοκλήρον
τρίτον (1504). Τοῦτο σημαίνει: ὅτι ἡ μετάφρασις ἐγί-
νετο ἐξ ἰδίου ἑβραϊκοῦ κειμένου, ὡς ἄλλως τε φαίνεται
καὶ ἐξ ἄλλων πραγματικῶν ἐνδείξεων, ὅποια: π. γ.
ἡ τάξις τῶν κεφαλαίων τῆς βίβλου Ἰερουσίμ καὶ αἱ
ἀναγνώσεις τῆς σαμαρειτικῆς Πεντατεύχου. Ἐξ ἄλλου,
αἱ ἀρχαῖαι διηγήσεις χαρακτηρίζουν τὴν μεταφρα-
στικὴν ἐργασίαν τῶν Ο' ἄσφογον, διὸ καὶ ἡ συντέλε-
σις αὐτῆς ὠρίσθη νὰ ἐροτάζῃται κατ' ἑτοῖς ἐπισήμους
ἐπὶ τῆς παρὰ τὴν Ἀλεξάνδρειαν νήσου Φάρου. Ἀξιο-
σημείων δ' εἶνε καὶ τὸ γεγονός: ὅτι ἡ μετάφρασις
τῶν Ο' οὐ μόνον ἐθεωρεῖτο ἐν Αἰγύπτῳ σπουδαιότα-
τον βιβλίον, ἀλλὰ καὶ λειτουργικὴ ἐγένετο αὐτοῦ χρῆ-
σις ὑπὸ τῶν ἰθαγενῶν Ἰουδαίων τῆς Αἰγύπτου, ἐξ
ἴσου δ' ἐτιματο καὶ ἐν αὐτῇ τῇ Παλαιστίνῃ. Καὶ ἐλέ-
χθη μὲν ὅτι ἐν αὐτῇ περιελήφθησαν καὶ ἀμφιβολά
τινα ἀπόκρυφα, ἀλλ' εἶνε γνωστὸν ὅτι ὁ Σειράχ ἦτο
γνωστὸς εἰς τὸν Φίλωνα, ἢ δ' ἐλληνικωτέρα κατὰ τε
τὴν γλώσσαν καὶ τὰς ἰδέας βίβλος τῆς Σοφίας Σολο-
μώντων φαίνεται σχοῦσα ὑπ' ὄψιν ἀρχαῖας ἑβραϊκῆς
πηγᾶς.

Ἡ ἐπιστημονικὴ ἀντιβολή τῆς ἑβραϊκῆς μασσωρι-
τικῆς βίβλου καὶ τῆς ἐλληνικῆς μεταφράσεως τῶν
Ο' ἄγει εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι ἡ τελευταία αὕτη
ἀναπαράγει ἑβραϊκὸν τύπον κειμένου διάφορον τοῦ
μασσωριτικοῦ. Καὶ περὶ τούτου μὲν οὐδὲν γνωρίζομεν
μετὰ ἀκριβείας, πάντως ὅμως εἶνε ἐν ἐξ ἐκείνων
ἅτινα δὲν ὑπέστησαν τὴν ἀναθεωρητικὴν ἐξεργασίαν
τῶν Ἰουδαίων λογοκριτῶν καὶ τὰς διορθώσεις τῆς ραβ-
δινικῆς ὀρθοδοξίας, ἐν δὲ τῇ κριτικῇ τοῦ κειμένου
τῆς Κ. Δ. κρατεῖ τὸ ἀξίωμα ὅτι τὰ «οὐδέτερα» κεί-
μενα, εἰς ὅσα δὲν ἀνεμίχθη ἡ ἀναθεωρητικὴ χεῖρ
τῶν εἰδικῶν διορθωτῶν, περιέχουν ἀναγνώσεις ἀρχαι-
ότερας καὶ ἄρα ἐγγυτέρας πρὸς τὰ γνήσια πρωτό-
τυπα. Ἀπὸ τῆς ἐπόψεως ταύτης καὶ τὸ ἑβραϊκὸν
πρωτότυπον τῶν Ο' δεόν νὰ θεωρῆται ὡς τὸ ἐλιγώτε-
ρον θεδλαμμένον καὶ κατὰ πολὺ ἀρχαιότερον ἐν
παραβολῇ πρὸς τὸ μασσωριτικόν, ὅπερ ἔλαβε τὴν ἡν
ἔχει μορφὴν ἐξ ἐπιδράσεως πνεύματος ἀντιχριστιανι-
κοῦ καὶ συνετελέσθη ἤδη κατὰ τοὺς μεταγενεστέρους
χριστιανικοὺς χρόνους.

Ἡ ὑψηλὴ αὕτη ἀξία τῆς μεταφράσεως τῶν Ο' ὡς
ἀνεξαρτήτου καὶ ἀντικειμενικοῦ μάρτυρος τῆς γνή-
σιας hebraicae veritatis διὰ τὴν ἀρχαιότητά αὐ-
τῆς ἐγγυᾶται τὴν ἀναντίρροτον ἀξιοπιστίαν τοῦ περι-
εχομένου τῆς π. γ. ὡς πρὸς τὰς μεσσιανικὰς προφη-
τείας. Τοῦτο ἐφαρμόζεται πλήρως καὶ εἰς τὴν σλαβι-

κὴν τῆς Βίβλου μετάφρασιν, ἣτις ἀποκτᾷ ἰδιόζουσαν θρησκευτικὴν καὶ ἐπιστημονικὴν σπουδαιότητα ὡς μνημεῖον ἀρχαιοτάτης ἀγιογραφικῆς παραδόσεως καὶ ἀξιολόγος μάρτυς τοῦ βυζαντινοῦ ἐλληνικοῦ πρωτοτύπου. ὅπερ εἶχεν ὑπ' ὄψιν ἡ ἐργασία τῶν Κυρίλλου καὶ Μεθοδίου. Παρὰ ταῦτα, ἡ σλαβικὴ ἐπιστημονικὴ συνείδησις δὲν ἔστρεψε νὰ κθάσῃ εἰς ἄκρας ὑπερβολὰς ὡς πρὸς τὴν ἐκτίμησιν τῆς σλαβικῆς μετάφρασεως, κατ' ἀντίθεσιν—λέγει ὁ σ.—πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν (Κων)πόλεως, ἀνακηρύξασαν τοὺς Ο' ὡς αὐθεντικὴν παράδοσιν τοῦ κειμένου τοῦ γνησίου πρωτοτύπου, κατὰ τὸ παράδειγμα τῆς Λατινικῆς Ἐκκλησίας ὡς πρὸς τὴν Βουλγάταν. Τοῦτο μόνον ἐγένετο δεκτόν, ὅτι ἡ σλαβικὴ Βίβλος τιμᾶται ὡς ἀξιολόγος ἐν τῷ μέτρῳ τῆς συμφωνίας τῆς πρὸς τὴν μετάφρασιν τῶν Ο'. ἣτις, παρὰ τὸν πλήρη πρὸς αὐτὴν σεβασμὸν, δὲν ἐξήρτητο ὅμως κατὰ τρόπον ἀποκλειστικόν. Ἄπ' ἐναντίας, οἱ ῥῶσοι εἶχον ἐνδοξασμοὺς ὡς πρὸς τὴν ἄκραν ἀκριβείαν τῆς ὀρθότητός τῆς ἀπέναντι τῆς μασσωριτικῆς ἀνασυντάξεως. Οἱ μὲν (ὅπως ὁ Γόρσκη-Πλατόνωφ) ἐξύμνουσαν τὸ ἑβραϊκὸν κείμενον, πάσας τὰς διαφορὰς τῶν Ο' ἀνάγοντες εἰς παρερμηνείας τῶν ἐλλήνων μεταφραστῶν· οἱ δὲ (ὡς ὁ ἐπίσκ. Θεοφάνης Γόρσωφ κ. ἄλλοι) ζωηρῶς ὑπερημύνοντο τῆς ἐλληνικῆς μετάφρασεως, θεωροῦντες τὴν μασσωριτικὴν ἐκδόσιν ὡς ὑποστᾶσαν σικιπῖμους διορθώσεις. Καὶ ἡ ῥωσικὴ δ' ἐπιστήμη ἀνεγνώριζεν εἰς τὴν μετάφρασιν τῶν Ο' καθοδηγητικὴν ὑπεροχὴν, διότι ἐν πολλοῖς ἐτήρησεν ἀναγνώσεις πλησιεστέρας πρὸς τὸ πρωτότυπον, διὸ καὶ ἀπὸ τῆς πρώτης καταβολῆς τῆς Ἐκκλησίας ἐκέκτητο κύρος οὐ μόνον ἐκ κλησιαστικόν, ἀλλὰ καὶ ἐπιστημονικόν, ἐφ' ὅσον ἐθεωρεῖτο ὡς ἀριστον κριτικὸν μέσον διορθώσεως τοῦ μασσωριτικοῦ κειμένου.

Τὸ θεγόμενον ὑπὸ τοῦ διαπρεποῦς ῥώσου θεολόγου ζήτημα τοῦτο εἶνε λίαν σπουδαῖον. Προχείρως ἐνταῦθα σημειοῦμεν ὅτι καὶ ἐκ τῶν ἡμετέρων ὁ αἰδεσ. πατὴρ Κ. Καλλίνικος ἐπὶ τῇ ἐσχάτῳ ὑπ' αὐτοῦ γενομένῃ ἐκδόσει τῶν Παροιμιῶν τοῦ Σολομῶντος κατὰ τὴν μασσωριτικὴν καὶ τὴν μετάφρασιν τῶν Ο', ἐν ἰδίῳ κεφαλαίῳ («Ἐβδομήκοντα καὶ Μασσωρίται» σ. 79 ἐξ.) ποιεῖται λόγον περὶ τῶν σπουδαίων διαφορῶν τῶν δύο κειμένων, τὰς ἐποίας ἀποδίδει εἰς τὴν διαφορὰν τοῦ πρωταρχικοῦ κειμένου, ὅπερ εἶχον ὑπ' ὄψιν τῶν οἱ Ο' καὶ ὅπερ «δίστατο καὶ κατὰ διάταξιν καὶ κατ' ὄγκον καὶ ἐν λεπτομερείαις πρὸς τὸ σημερινὸν ἑβραϊκομασσωριτικόν». Ἡ ἐν τισι σημείοις σκοτεινότης τοῦ ἐλληνικοῦ κειμένου (τῶν Ο') χαρακτηρίζεται ὡς καλλίστη μαρτυρία περὶ τῆς ἀρχαιότητός του. καίτοι, κατ' ἄλλους, τὰ σκοτεινὰ καὶ ἐνίοτε τελείως ἀκατάληπτα αὐτοῦ ἀφείλονται ἀπλῶς εἰς ἀτελή γνῶσιν τῆς ἐλληνικῆς ἢ δ' ἐν τισι πάλιν σημείοις ἐκλυσιτικὴ ἀπλότης τοῦ σημερινοῦ ἑβραϊκοῦ θεωρεῖται διεγερτικὴ ὑποψιῶν. Πάντως ἀμφότερα τὰ κείμενα πανθημολογούμενως κέκτηνται τὴν ἀξίαν των, διὸ καὶ ἡ Θεολογικὴ Σχολὴ τοῦ ἡμετέρου Πανεπιστημίου δι' ἐκάτερον ἔχει ἰδίαν ἑδραν, εἰς τοὺς εἰδικούς δ' ἀπόκειται ἡ θαυτέρα διαλεύκανσις τῆς ἀμοιβαίας των σχέσεως.

II.

ΟΙ ΚΑΡΠΟΙ ΤΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ

Κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη τὸ μεταπολεμικὸν πνεῦμα τῆς ἀμοιβαίας γνωριμίας ἐξεδηλώθη καὶ εἰς τοὺς διεθνεῖς θεολογικοὺς κύκλους, χάρις δ' εἰς τὰς κατὰ καιροὺς προσωπικὰς ἐπικοινωνίας καὶ πνευματικὰς συνεργασίας ὀρθοδόξων ἐργατῶν τῆς θεολογικῆς γνώσεως ἤρχισε νὰ καθίσταται γνωστοτέρα εἰς τοὺς εὐρωπαϊκοὺς κύκλους ἢ τέως παντάπασιν σχεδὸν ἀγνωστὴ θεολογικὴ καὶ ἐκκλησιαστικὴ ζωὴ μας. Συγκεκριμένα τινὰ πρόχειρα παραδείγματα ἐκ τῆς ἐν Γερμανίᾳ κινήσεως θὰ διασαφήσων καλλίτερον τὰς γραμμὰς ταύτας.

Οὕτω ὁ Καθηγητὴς τοῦ Κανονικοῦ Δικαίου ἐν τῇ Θεολογικῇ Σχολῇ τοῦ Πανεπιστημίου Σόφιας κ. Τσαγκῶφ μετὰ πρόσκλησιν τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Βερολίνου ἀνέγνω ἐκεῖ κατὰ τὸ θερινὸν ἐξάμηνον τοῦ ἔτους 1927 ἕξ διαλέξεις. Αὗται ἐδημοσιεύθησαν εἰς αὐτοτελὲς τεύχος ὑπὸ τὸν τίτλον «Das orthodoxe Christentum des Ostens. Sein Wesen und seine gegenwärtige Gestalt. Berlin, 1928». Διὰ τοῦ βιβλίου τούτου πληροῦται ἐν σπουδαιότατον κενὸν ἐν τῇ γερμανικῇ περὶ τῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας βιβλιογραφία. Τὸ βιβλίον τοῦτο, ὡς καὶ τὰ ἐν τῷ ἐπιστημονικῷ περιοδικῷ «Eiche» δημοσιεύματα τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Θυατείρων κ. Γερμανοῦ καὶ τοῦ Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου κ. Ἀ. Ἀλιβιζάτου, μετὰ τῆς ἐν τῇ «Prager Presse» (Μάϊος, 1930) περὶ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος μελέτης τοῦ αὐτοῦ, ἀποτελοῦσι τὰ μόνον βοηθήματα διὰ τὸν ἐκ τῶν Γερμανῶν ἐπιθυμοῦντα νὰ λάβῃ συνοπτικῶς ἀκριβῆ γνῶσιν τῶν κατὰ τὴν ἡμετέραν Ἐκκλησίαν Πολυτίμους εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο ὑπηρεσίας προσφέρει καὶ ἡ μερίμνη τοῦ Σεβ. Θυατείρων εἰς τὴν γερμανικὴν μεταφρασθεῖσα Ὀρθόδοξος Κατήχησις τοῦ γνωστοτάτου παρ' ἡμῖν ἐπιτίμου διδάκτορος τῆς Θεολογίας πατρὸς Κ. Καλλίνικου. Εἶναι λυπηρὸν, ὅτι ὁ ἐν Γερμανίᾳ προτεσταντισμὸς ἀτυχῶς δὲν γνωρίζει, ὡς ἔδει, τὰ κατὰ τὸν ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν, διότι, ἂν τὴν γνωρίσῃ κατὰ βάθος, ἀσφαλῶς θὰ τὴν ἠγάπα περισσότερον. Εἶναι ὅμως πάντοτε παρήγορον, ὅτι ἐπιθυμεῖ λίαν τὴν φιλικωτάτην μετ' αὐτῆς ἐπαφὴν καὶ ζητεῖ νὰ γνωρίσῃ πληρέστερον τὰ κατ' αὐτήν, δὲν ὑπερβάλλει δέ τις εἰς εἴπη, ὅτι ἐν τῇ ἐργῳδει προσπαθεῖα του πρὸς κατάπανσιν τῆς σημερινῆς τρικυμίας του διαφαίνονται σαφέστατα χωρακτηριστικὰ κατευθύνσεις καὶ τάσεων πλησιαζουσῶν πρὸς τοὺς πνευματικὸς θρησκευτικοὺς θησαυροὺς τῆς ὀρθοδόξου Ἀνατολῆς. Εἶνε λυπηρὸν ὅτι τροφοδοτεῖται συνήθως ἐν τῇ μελέτῃ του περὶ τῆς κατ' Ἀνατολὰς Ἐκκλησίας διὰ πολλῶν, πεπαλαιωμένων, ἀνακριβειῶν, ἐξ ὧν ἄγεται εἰς κρίσεις ἐσφαλμένας· τοιαῦτα π. χ. εἶνε αἱ τοῦ πολιοῦ τῆς Χάλλης· λόγιου κ. F. Kattenbusch, ὅστις ἐσπούδασε μὲν ἐπιμελῶς τὰ τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ θεωρεῖται διὰ τοῦτο ἀθθεντία εἰς τὰ κατ' αὐτήν, πλην ὅμως δὲν ἐγνώρισεν αὐτὴν ἐκ τοῦ σύνεργου. Τὸ αὐτὸ καὶ δι' ἄλλους πολλοὺς θὰ ἠδύνατο νὰ λεχθῆ. Τὰς πλείστας τῶν γνωμῶν καὶ κρίσεων τού-

των ἀνήρσεων, ὡς γνωστόν, ὁ Ἀκαδημαϊκὸς Καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου κ Δ. Σ. Μπαλᾶνος διὰ τοῦ πρὸ ἐτῶν ἐκδοθέντος βιβλίου του: «Εἶναι ἡ ὀρθόδοξος Ἑλληνικὴ Ἐκκλησία μόνον κοινωνία λαοφίλων»:

Δὲν εἶναι ἄπορον, ὅτι καὶ σήμερον εὐρύτατα κυκλοφοροῦσι τοιαῦται ἐπικρίσεις, ἀφοῦ ἀκόμη πολλοὶ ὡς βᾶσις πανεπιστημιακῶν παραδόσεων Συμβολικῆς τίθεται τὸ βιβλίον τοῦ κ. F. Kattenbusch: «Lehrbuch der vergleichenden Konfessionskunde. Erster Band: Die Orthodoxe Anatolische Kirche (Freiburg. i. B. 1892) Περίεργον ὁμῶς εἶναι, ὅτι καὶ ὁ ἐν Κωνσταντινουπόλει Lektor für russ. religionsgeschichte κ. N. Arseniew, εἰς βιβλίον ἐκδοθὲν κατὰ τὸ 1926 ἐν τῇ συλλογῇ τοῦ «Götschen» ὑπὸ τὸν τίτλον «Die Kirche des Morgenlandes», ὁμιλεῖ σὺν ἄλλοις, παραλαμβάνων τὸν τόσῳ ἀτυχῶς διαδεδομένον ὡς τίτλον τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας «Griechisch-Katholische Kirche», περὶ ἑλληνικοῦ Καθολικοῦ Πατριαρχείου Ἱεροσολύμων, Ἀλεξανδρείας κλπ. Ἐνῶ μετ' ἐκπλήξεως παρετηρήσαμεν, ὅτι ὁ Καθολικὸς κ. K. Algemissen ἐν τῷ ὀγκῶδει τόμῳ τῆς νέας ἐκδόσεως τοῦ ἔργου του «Konfessionskunde» (Hannover, 1930), παραχωρῶν ἀρετὸν χῶρον εἰς τὴν Ἀνατολικὴν Ἐκκλησίαν, ἐκθέτει μετ' ἀκριβείας τὰ κατ' αὐτήν.

Ἐδῆς ἔργον θὰ ἦτο, ἐὰν ἐπετυγχάνετο πάντοτε ἡ συνεργασία τῶν ἡμετέρων λογίων κατὰ τὴν ἔκδοσιν Ἑγκυκλοπαιδῶν κλπ., ἔνθα καὶ τὰ κατὰ τὴν ἡμετέραν Ἐκκλησίαν ἐξετάζονται. Ἐδνύχημα δέον νὰ θεωρηθῇ, ὅτι ἐν τῇ πολυχρήστῳ Θεολογικῇ Ἑγκυκλοπαιδείᾳ «Die Religion in Geschichte und Gegenwart» πάντα τὰ ἄρθρα τὰ ἀφορῶντα τὴν ἑλληνικὴν Ἐκκλησίαν ἐγράφησαν παρὰ τοῦ συνεργάτου ἐν τῷ ἔργῳ κ. Α. Ἀλιβιζάτου. Λίαν εὐτυχῆς ἐπίσης εἶνε τὸ γεγονός τῆς διαρκούς συνεργασίας τοῦ Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου κ. Π. Μπρατσιώτου ἐν τῷ «Bibliographisches Beiblatt zur Theologischen Literaturzeitung», διότι οὕτω ἐξασφαλίζεται ἡ ἀκριβὴς παρακολούθησις τῆς παρ' ἡμῖν θεολογικῆς ἐπιστημονικῆς βιβλιογραφικῆς κινήσεως. Πάντως εἰς τὰς τοιαύτας συνεργασίας ὀφείλεται ἡ γνώμη τῶν ἐνταῦθα λογίων, τὴν ὁποίαν ἀκούομεν μεθ' ὑπερηφανίας, περὶ πρωτεύουσας θέσεως τῆς ἑλληνικῆς θεολογικῆς ἐπιστήμης ἐν τῇ συνόλῳ ὀρθοδοξίᾳ.

Μεγάλῃ ὑπηρεσίᾳ θὰ ἦτο διὰ τὴν Ἐκκλησίαν μας, ἐὰν τελικῶς πραγματοποιηθῇ ἡ πλήρης ἔκδοσις τῆς μεγάλης ἐκ 12 τόμων συλλογῆς «Ekklesia» ἐν τῇ ὁποίᾳ θὰ ἐξετασθῶσιν αὐτοτελῶς αἱ χριστιανικαὶ Ἐκκλησίαι. Τὸ ἔργον τοῦτο δὲν θὰ λείπῃ πάντως ἀπὸ τὰ ἀναγνωστήρια τῶν Πανεπιστημιακῶν βιβλιοθηκῶν. Ἐχομεν πληροφορίας ὅτι ἡ ἐν τῇ συλλογῇ ταύτῃ συνεργασία τῶν ἡμετέρων θεολόγων θὰ ἦνε ἄφρονος ὅσον ἀφορᾷ τὰ ἀφορῶντα εἰς τὴν Ἐκκλησίαν μας.

Δευψία

Ι. Φ.

Η ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΠΡΟΠΑΓΑΝΔΑ ΜΕΤΑΞΥ ΤΩΝ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ ΑΡΜΕΝΙΩΝ

Εἶναι γνωστὸς ἐκ τῶν ἐφημερίδων ὁ περὶ τὸν ἐνταῦθα ἀρμένιον ἀρχιεπίσκοπον πρὸ τινος ἐγερωθεὶς θύρουβος, συνεπεία τοῦ ὁποίου ἠπειλήθη ἡ ἐξ Ἑλλάδος ἀπέλασις του ὡς κομμουνιστοῦ. Καθ' ἧς ἔχομεν ἐξηκριβωμένας πληροφορίας, ὁ ὅλος ἰθόρυβος ὀφείλεται εἰς τινὰ τρομοκρατικὴν ἀρμενικὴν ὀργάνωσιν, ἣτις, παρὰ τὰς πράγματι κομμουνιστικὰς τῆς ἀρχῆς, περιβλήθησα ἔσχίτως δι' εὐνοήτους λόγους τὸ προσώπειον τοῦ ἐθνικισμοῦ, ἀντιτίθεται εἰς πᾶσαν πρὸς παλινόστησιν τῶν ἀρμενίων ἐνέργειαν ἐπὶ τῷ λόγῳ ὅτι ἡ ἀρμενικὴ πατρις τῶν εὐθίσκεται ὑπὸ τὴν κυριαρχίαν τῶν Σοβιέτ. Ἐπειδὴ μετὰ τῶν ἐργαζομένων διὰ τὴν παλινόστησιν ταύτην εἶναι καὶ ὁ ἀρμένιος Ἐπίσκοπος, ἐχαρακτηρίσθη ὅλως ἀβασανίστως ὡς ἐνδιαφερόμενος ὑπὲρ τοῦ σοβιετισμοῦ.

Τὸ ἀληθὲς εἶνε ὅτι εἰς βάρος τῆς ἐν λόγῳ ὀργανώσεως ἐκκρεμεῖ καὶ ἐνώπιον τῆς ἑλληνικῆς δικαιοσύνης κατηγορία ἐπὶ δολοφονίᾳ τοῦ δημοσιογράφου Σαρκὸς Κιγιζιάν, τὸ δὲ περιεργότατον καὶ ἄξιον πολλῆς προσοχῆς εἶναι ὅτι τὸ ἐνταῦθα ἐκδιδόμενον ὄργανον τῆς ὀργανώσεως ταύτης «Νὸρ ὄρ» ἐπανειλημμένως συνιστᾷ τὴν εἰς τὰς καθολικὰς προπαγανδιστικὰς σχολὰς φοίτησιν τῶν ἀρμενοπαιδῶν, αἱ δὲ συγκεντρώσεις τῶν μελῶν αὐτῆς γίνονται, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, ἐν τῇ κατὰ τὸν συνοικισμὸν «Δουργούτη» ἀρμενοκαθολικῇ σχολῇ τοῦ «Γρηγορίου τοῦ Φωτιστοῦ».

Ἐν συναφείᾳ πρὸς τὸ τελευταῖον τοῦτο σημεῖον πληροφοροῦμεθα ὅτι ἡ μετὰ τῶν ἀρμενίων λατινικὴ προπαγάνδα ἐπεκτείνεται ὀσημέραι, ἐὰν δὲ δὲν σημειοῦνται πολὺ μεγάλα πρόδοδοι, τοῦτο ὀφείλεται εἰς τὴν ἀκλόνητον ἐμμονὴν τῶν πλείστων ἐκ τῶν ἐνταῦθα ἀτυχῶν ἀρμενίων εἰς τὰς θρησκευτικὰς καὶ ἐθνικὰς παραδόσεις των. Ἀριθμοὶ τινες ἐκ τῶν στατιστικῶν δεδομένων τῶν ἐνταῦθα ἀρμενικῶν κοινοτήτων, ἐνοῖς ἀναγράφονται καὶ τὰ ὀνόματα καὶ αἱ διευθύνσεις τῶν προσηλυτισθέντων, θὰ εἶναι πολὺ χρήσιμοι διὰ τὴν συμπλήρωσιν τῆς ὅλης εἰκόνας.

1. **Ἐν τῷ Συνοικισμῷ «Δουργούτη»**: Ἀπέναντι 21 (παλαιῶν) καθολικῶν ἀρμενίων σημειοῦνται 27 προσήλυτοι (νέοι). Ἐκ τούτων δύο εἶναι γήπια ἀρμενίων μὴ καθολικῶν ἐργαζομένων τοῦ μὲν ἐν τῇ ἀρμενοκαθολικῇ σχολῇ ὡς καθηγητοῦ, τοῦ δὲ ἐν τῷ ἀρμενοκαθολικῷ ναῷ ὡς μουσικοῦ, τρίτος δὲ ἐξ ἄλλου προσήλυτος ὀφείλεται εἰς τὴν δωρεάν εἰς αὐτὸν παραχώρησιν κατοικίας. Αἱ τελευταῖα αὐτὰ λεπτομέρεια εἶναι λίαν χαρακτηριστικά.

2. **Ἐν τῷ συνοικισμῷ «Κοκκινιάς»**: Σημειοῦνται 21 νέοι προσήλυτοι ἔναντι 19 παλαιῶν ἀρμενίων καθολικῶν.

3. **Ἐν Βόλῳ**: Ὁ ἐν Θεσσαλονικῇ ἐδρεύων καθολικὸς ἀρχιμ. Μιγκριδίτης Μουραδιὰν ἐπέτυχε νὰ προσηλυτίσῃ δέκα πέντε οἰκογενεῖας μετὰ τῶν ἐν Βόλῳ ἐγκατεστημένων 300 περίπου ἀρμενικῶν οἰκογενειῶν.

Προσθετόν εἰς τὰ ἀνωτέρω ὅτι ἐν τῷ ἐν Ἀθή-

ναις συνοικισμῶ «Δουργούτη» ἀπεσπίασθησαν 340 ἀρμένιοι, μὴ καθολικοί, μαθηταὶ ἀπὸ τὴν ἐθνικὴν τῶν σχολῆν εἰς τὴν ἀρμενοκαθολικὴν χάρις εἰς τὰ πλούσια μέσα τὰ ὁποῖα διαθέτει χάριν αὐτῆς ἡ προπαγανδιστικὴ ὁργάνωσις τῶν αὐτόθι ἀρμενοκαθολικῶν.

Μήπως χρειάζονται περισσότερα στοιχεῖα διὰ νὰ πεισθοῦν οἱ ἀποστόλως μεταξὺ καὶ τοῦ ἀτυχίσαντος ἀρμενικοῦ λαοῦ, κατὰ τὴν ἀδιόρθωτον πάντοτε τακτικὴν των, προπαγανδίζοντες τὸν λατινισμόν ὅτι αἱ ἐνέργειαι τῶν καὶ ἐπὶ τοῦ πεδίου τούτου ἔχουν ἤδη γίνει σαφῶς ἀντιληπταί;

ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

Διὰ τοῦ μαθήματος τούτου πληροφοροῦνται οἱ μαθηταὶ περὶ τοῦ πῶς ἡ ἱερά ἀποκάλυψις, ἡ κατὰ τὴν γένεσιν καὶ τελείωσιν αὐτῆς διὰ τῆς ἱερᾶς ἱστορίας ἐκτιθεμένη, ἐγένετο κοινὸν κτῆμα μεγάλης μερίδος τοῦ κόσμου διὰ τῆς ὑπὸ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰ. Χριστοῦ ἰδρυθείσης καὶ διὰ τῶν Ἀποστόλων Αὐτοῦ ἐξαπλωθείσης Ἐκκλησίας. Τοιοῦτοτρόπως τὸ μῆθημα τοῦτο δύναται νὰ θεωρηθῆ ὡς μία προέκτασις τῆς ἱερᾶς ἱστορίας τῆς Κ. Δ. Ἀρχίζει ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως τῆς Ἐκκλησίας κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς Πεντηκοστῆς, ἀπὸ γεγονότος δηλ. τὸ ὁποῖον ἐξιστορεῖται ἐν αὐτῇ τῇ Κ. Δ. Διὰ τὸν λόγον τοῦτον ὑπεστηρίχθη ὅτι ἡ ἐκκλησιαστικὴ ἱστορία πρέπει νὰ τοποθετηθῆ εὐθὺς μετὰ τὴν ἱστορίαν τῆς Κ. Δ. Εἰς τὸ ζήτημα ὅμως τοῦτο ἀπαιτεῖται πολλὴ προσοχή, ἰδίως ὅσον ἀφορᾷ τὸ Δημ. σχολεῖον, διότι εἶναι γνωστὸν ὅτι τὸ καθαρῶς ἱστορικὸν διαφέρον ἀναπτύσσεται βραδύτερον, μόλις κατὰ τὴν ἐφηβικὴν ἡλικίαν Ἐπομένως μαθηταὶ τοῦ Δ. Σ., ἔστω καὶ τῶν τελευταίων αὐτοῦ τάξεων, εἶναι ζήτημα ἂν δύνανται νὰ ἐννοήσωσιν ὀρθῶς τὰ παραλθόντα γεγονότα ἐν τῇ ἱστορικῇ αὐτῶν συναφείᾳ καὶ ἀκολουθίᾳ. Ἀλλ' ὅμως τὸ μῆθημα τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας εἶναι ἀπαραίτητον διὰ τοὺς ἀποφοίτους τοῦ Δ. Σ. Ἡ ὀρθὴ κατανόησις τῆς συγχρόνου ἐκκλησιαστικῆς ζωῆς, ἐν τῇ ὁποίᾳ ἐπιβιοῦ ἴσσον ἡ παράδοσις, θὰ ἦτο ἀδύνατος ἄνευ τοῦ μαθήματος τούτου. Ἐξ ἄλλου ἤδη ἐν τῷ Δ. Σ. οἱ μαθηταὶ καὶ διὰ τῆς Βιβλικῆς ἱστορίας καὶ διὰ τῆς κατηχήσεως, ὡς καὶ διὰ τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς καὶ βυζαντινῆς ἱστορίας, εἰσάγονται ἔστω καὶ στοιχειωδῶς εἰς τὸ ἱστορικῶς σκέπτεσθαι καὶ ἐπομένως ἀποκτῶσιν ἱκανὰ ἐποπτικὰ στοιχεῖα πρὸς κατανόησιν καὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας ὡς ὀργανικοῦ μαθήματος. Ἐπὶ τῶν θεμελιῶν καὶ ἐρεισμάτων τούτων θὰ στηρικθῆ τὸ νέον τοῦτο μῆθημα, ἀφοῦ οἱ μαθηταὶ καταστῶσι πνευματικῶς ὄριμοι δι' αὐτό.

Τὰ πρὸς ἐκλογὴν θέματα ἐκ τοῦ πλουσιωτάτου ὑλικοῦ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας πρέπει νὰ εἶναι τοιαῦτα, ὥστε νὰ προάγωσι τὴν θρησκευτικὴν καὶ τὴν ἠθικότητα αὐτῶν, διὰ δὲ τοῦ περιεχομένου των, τῆς κατατάξεώς των (ἰδίως ἐν τῷ Δ. Σ.) περὶ τὰς μεγάλας ἐκκλησιαστικὰς φυσιογνωμίας καὶ τῆς συνδέσεως αὐτῶν, ὅπου εἶναι δυνατόν, πρὸς τὴν ἱστορίαν

τῆς πατρίδος, νὰ ἀνταποκρίνονται πρὸς τὴν παιδικὴν καὶ νεανικὴν ψυχὴν. Ἀναλόγως βεβαίως τῆς τάξεως, εἰς τὴν ὁποίαν διδίσκεται τὸ μῆθημα τοῦτο, πρέπει νὰ γίνῃ καὶ ἡ ἐκλογὴ τῆς ὕλης. Εἰς τὸ Δ. Σ. τὸ διδακτικὸν ὑλικὸν πρέπει νὰ εἶναι ἰδίως ἐποπτικόν· τὰ μεγάλα γεγονότα τῆς ἐκκλ. ἱστορίας καλὸν εἶναι ἐνταῦθα νὰ ἐξετάζωνται ἐν συνδυασμῶ πρὸς τὰς μεγάλας φυσιογνωμίας τῶν Ἀποστόλων καὶ Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας, οὕτω δὲ ν' ἀποτελῆται μία σειρά ἐξεχουσῶν προσωπικότητων, αἵτινες διὰ τοῦ παραδείγματος αὐτῶν νὰ ἐπιδρῶσι θρησκευτικῶς καὶ ἠθικῶς ἐπὶ τῶν παιδῶν.

Ὁ σκοπὸς ὅμως τοῦ μαθήματος τούτου εἰς τὸ Γυμνάσιον δὲν εἶναι μόνον ἐποικοδομητικὸς, ἀλλ' εἶναι συγχρόνως καὶ ἱστορικὸς· οὕτως οἱ μαθηταὶ ἐνταῦθα πρέπει νὰ ἐμβυθύνωσι περισσότερον εἰς τὴν ἀλληλεξίτησιν καὶ ἀλληλουχίαν τῶν ἱστορικῶν γεγονότων τοῦ βίου τῆς Ἐκκλησίας. Ἐπομένως θὰ προσετιθῆ καὶ ὑλικὸν ἀναφερόμενον εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς ἐκκλ. διδασκαλίας, εἰς σχέσεις Ἐκκλησίας καὶ κράτους, εἰς τὴν λατρείαν, εἰς τὰς διαφόρους μορφὰς τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ βίου (ιερατεῖον, μοναχικὸς βίος) καὶ ἐν γένει εἰς τὰς διαφόρους φάσεις τῆς ἐξωτερικῆς ἀναπτύξεως τῆς Ἐκκλησίας (ἐξέλιξις, κοινωνικὴ ἀποστολὴ αὐτῆς κλπ.). Ἐκ τοῦ ἀφθόνου τούτου ὑλικοῦ θὰ προτιμῶνται κυρίως τὰ ἔχοντα παιδαγωγικὴν ἀξίαν κεφάλαια καὶ θέματα. Ἀνάγκη ἐπίσης νὰ γνωρίσωσιν οἱ μαθηταὶ τοῦ Γυμνασίου ἐν γενικαῖς γραμμαῖς τὴν ἱστορίαν καὶ τῶν ἄλλων μεγάλων Ἐκκλησιῶν, ἧτοι τῆς Δυτικῆς καὶ τῶν Διαμαρτυρομένων.

ΔΗΜ. Ν. ΜΩΡΑΪΤΗΣ
Καθηγητῆς

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΛΗ

Ἄλλη ἀπόδειξις.

Ἔσα ἐγράψαμεν ἐνταῦθα ἐξ ἀφορμῆς τοῦ τοιροῦ περὶ τοῦ νόμου καὶ τῆς εἰς Μουσεῖον μεταβολῆς τοῦ ναοῦ τῆς τοῦ Θεοῦ Σοφίας ὡς πρὸς τὴν συστηματικὴν ἀντιθρησκευτικὴν πολιτικὴν τῶν ἐν Τουρκίᾳ κατὰ προῦσαν βραδείαν μὲν, ἀλλὰ πιστὴν μίμησιν τῆς ἀθεϊστικῆς μεθόδου τῶν ῥώσων κομμουνιστῶν, ἔρχονται νὰ ἀποδείξουν καὶ τὰ κατ' αὐτὰς ἐν τῷ τοιροῦ ἔπεω δημοσιευθέντα περὶ τῶν κωδῶνων τῶν χριστιανικῶν ναῶν. Λόγον δὴλα δὴ γενομένου ἐν τοιροῦ ἐφημερίδι τῆς Κωνσταντινουπόλεως περὶ τοῦ θορύβου τὸν ὁποῖον προξέτοιν χριστιανὰ τὰ γνωστὰ παρὰ τοῖς τοιροῦς τύπαρα, ἐροχλοῦντα τοῖς φιλησῆχους κατοίκους μέχους ἐκπερισσοῦ, εὔκαιρον ἐνομίθη ὑπὸ τοῦ ἐν λόγῳ φίλλον νὰ προστεθῆ ὅτι τὸν αὐτὸν θόρυβον καὶ τὴν αὐτὴν ἐνόχλησιν προξέτοιν καὶ οἱ κωδῶνες τῶν ἐκκλησιῶν, διὰ τοὺς ὁποῖους, ἄλλως τε, δὲν ἐβοῖσαι τὸν λόγον ἐπάγξως. Ἐν ἐποχῇ, καθ' ἣν τὰ πάντα πληροφοροῦμεθα διὰ τοῦ ραδιοφῶνον καὶ τῶν λοιπῶν νεωτάτων τῆς ἐπικοινωνίας μέσων αἱ κωδωνοκρουσαὶ εἶνε, κατὰ τὴν τοιροῦ ἐφημερίδα, ὅπως περιτταί, ἀφοῦ μάλιστα οἱ χριστιανοὶ

κάλλιστα γνωρίζουν τὸν χρόνον τῆς ἐνάργεως τῶν προσευχῶν εἰς τοὺς ναοὺς των. Ὅσπερ ἄς μὴ ἀπορήσωμεν ἀκούοντες μεθ' αὐτῶν μεταφερομένην τὴν περὶ κωδώνων μπολσεβικὴν νομοθεσίαν εἰς τὴν Μεγάλην Ἐθνοσυνέλευσιν τῆς Ἀγκύρας.

Ὁ «Ἱερὸς Σύνδεσμος».

Μετὰ πολλῆς τῆς ἐξχαριστήσεως εἶδουμεν ὅτι τὸ δμιούργητον ὄργανον τοῦ Ἱεροῦ Συνδέσμου Ἀθηνῶν ἀπὸ τοῦ νέου ἔτους εἰσῆλθεν εἰς τὸ 41ον ἔτος τῆς ἐκδόσεώς του. Ὁ «Ἱερὸς Σύνδεσμος» καθ' ὅλην σχεδὸν τὴν σημερινὴν ταύτην σταδιοδρομίαν του, μέχρι τῆς ἐκδόσεως τῆς «Ἐκκλησίας», ἐχρησίμευσεν καὶ ὡς ἡμιεπίσημον ὄργανον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, τελῶσαν ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν διακεκομμένων θεολόγων. Ἡ ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας ἀπόκτησις ἰδίων ἐπισήμων ὄργάνων, ὡς καὶ ἡ ἀνάγκη τῆς σπασματώσεως τοῦ Ἱεροῦ τῆς χώρας, καὶ κλήρον μὲ κοινὸν ἐκφραστὴν τῶν πόθων καὶ ἐπιδιώξεων του, κατέστησαν τὸν «Ἱερὸν Σύνδεσμον» ὄργανον καὶ τῶν Ἱερατικῶν Συνδέσμων τῆς Ἑλλάδος, ὑπὸ τὴν νέαν του δὲ μορφήν ταύτην σπονδαίας θηρησίας προσέφερεν εἰς τὸν Ἱερὸν κλήρον τῆς καθ' ἡμᾶς Ἐκκλησίας. Ἡ «Ἐκκλησία» εἴχεται εἰς τὸν ἀγαπητὸν συνάδελφον ἐπὶ τῇ εἰσόδῳ αὐτοῦ εἰς τὴν πέμπτην δεκαετηρίδα τῆς μακρᾶς δι' ἑλληνικὸν θρησκευτικὸν περιοδικὸν ἡλικίας του καρποφόρον μαζοζωίαν ἐπ' ἀγαθῶ καὶ τοῦ κλήρον καὶ τοῦ λαοῦ.

Ἡ παιδικὴ ψυχὴ.

Εἶνε γνωστὸν ὅτι ἐν τῇ σοβιετικῇ Ρωσίᾳ ἀπ' αὐτῆς τῆς ἀρχῆς τῆς μπολσεβικῆς ἐπαναστάσεως ἡ πᾶσα προσοχὴ τῶν οἰκοδόμων τῆς νέας Ρωσίας ἐστράφη εἰς τὴν νέαν γενεάν, εἰς τὴν παιδικὴν ἡλικίαν. Ὁ παιδικὸς κόσμος τῆς σήμερον, καταλλήλως παιδαγωγούμενος, θὰ ἀποτελέσῃ τὸ κατάλληλον ἔλικὸν τῆς ὄνειρευτῆς ἀδριατικῆς κοινωνίας τοῦ κομμουνιστικοῦ σοσιαλισμοῦ. Πρὸς τοῦτο κατεβλήθη τεραστία προσπάθεια νὰ δημιουργηθῶν νέον τύπον σχολεία, νὰ καταρτισθοῦν νέοι διδάσκαλοι φορεῖς εἰλικρινεῖς τῶν «ἰδεωδῶν» τῆς ἐπαναστάσεως καὶ νὰ συγγραφοῦν διὰ τὰ παιδιά βιβλία, τῶν ὁποίων τὸ σοβιετικὸν περιεχόμενον νὰ ἀποτελέσῃ τὴν μοναδικὴν τροφήν τῆς παιδικῆς ψυχῆς. Πρὸς μεγάλην ἀπογοήτευσιν τῶν ῥώσων κομμουνιστῶν τὰ πράγματα δὲν ἐδικαίωσαν τὰς μεγάλας προσδοκίας. Διότι ἂν κρίνωμεν ἐκ μιᾶς ἐρεῦνης, τὴν ὁποίαν τελευταίως ἐπεχείρησεν ὁ διάσημος ῥώσος λογοτέχνης Μαξιμ Γόρκη εἰς τὰς τάξεις τῶν μαθητῶν τῆς Μόσχας διὰ τὰ μάθη παρ' αὐτῶν ἀπ' ἐνθειας ποῖα εἶνε τὰ βιβλία τῆς προτιμῆσεώς των, ἐν διαστήματι τριῶν μόνον ἡμερῶν κατεκλύσθη ὑπὸ δισχιλίω ἐπιστολῶν τῶν μικρῶν ῥώσων μαθητῶν. τὸ γενικὸν πνεῦμα τῶν ὁποίων ἦτο δυσμενὲς πρὸς τὴν ἀκάματον καὶ συστηματικὴν προπαγανδιστικὴν προσπάθειαν τῶν ἡγετῶν τῶν Σοβιετικῶν δημοκρατιῶν. Ἐν ἐνὶ στόματι σχεδὸν αἱ χιλιάδες τῶν παιδίων ἐξέφρασαν τὴν ἀπαρξείαν των πρὸς τὰ παρεχόμενα εἰς αὐτὰ βιβλία, διεδήλωσαν δὲ τὸν πόθον των νὰ ἔχουν βιβλία «ἐπιὸ ἀπλᾶ καὶ πιὸ

καθαρά», ποὺ «νὰ μὴ μᾶς σκοτίζουν πλέον μὲ διηγήσεις γὰ τὸν ἡρωϊσμὸ τῶν ἀρχηγῶν τῶν Σοβιέτ» καὶ ποὺ «νὰ μὴ γράφουν πλέον γὰ τὸν Μάροξ καὶ τοὺς συνειδητοποιημένους ἐργάτες», καὶ βιβλία «ποὺ νὰ μὴ θέλουν νὰ μᾶς κάνουν κακούς, διότι θέλομε νὰ εἶμαστέ καλοί, δὲν θέλομε νὰ βλέπομε ἀνθρώπους νὰ πεθαίνου, θέλομε νὰ βασιλεύῃ παντοῦ ἡ καλωσύνη»,—βιβλία «ποὺ νὰ μιλοῦν γὰ τὴ φιλία, τὴν καλωσύνη, τὴν ἀγάπη καὶ τὴν εἰρήνη». Αὕτη ἐπῆρξεν ἡ κραυγὴ τῆς παιδικῆς ψυχῆς, ἀθόρυμτος, πηγαία, γηροία, διότι αὐτὰ διψᾷ ὁ ἀθῶος καὶ ἀδιάφθορος ἀνθρώπος, τὸν ὁποῖον ἀνέλαβε μετὰ τόσον φανατισμοῦ νὰ διαστρέψῃ ὁ ῥωσικὸς μπολσεβισμὸς.

ΧΡΟΝΙΚΑ

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ

Κατ' ἀπόφασιν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου διορίσθησαν Τοποτηρηταὶ τῆς μὲν Ἱερᾶς Μητροπόλεως Καστορίας ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Πτολεμαίδος, τῆς δὲ Ἱερᾶς Μητροπόλεως Πρεβέζης καὶ Νικοπόλεως ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Βελλας καὶ Κονίτζης.

—Τὸ Πρωτόδικον Συνοδικὸν Δικαστήριον κατὰ τὴν χθεσινὴν αὐτοῦ συνεδρίαν κατέδωκεν εἰς καθάρισιν τὸν ἀρχιμ. Γερμανὸν Φοντριέρ.

—Ἡ Ἱερά Σύνοδος τῇ αἰτήσει αὐτοῦ ἐχορήγησε τῷ Σεβ. Μητροπολίτῃ Σπάρτης εἰκοσαήμερον ἀδειαν ἀπουσίας εἰς Ἀθήνας δι' ὑπηρεσιακὰς αὐτοῦ ὑποθέσεις.

—Τὸ Ὑπουργεῖον Θρησκευμάτων καὶ Παιδείας ἀνεκοίνωσε τῇ Ἱερᾷ Συνόδῳ, ὅτι διὰ πρᾶξεως αὐτοῦ καθωρίσθησαν ὀργανικαὶ θέσεις τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Φθιώτιδος 1) τοῦ Πρωτοσυγγέλλου, 2) τοῦ Γραμματέως, 3) τοῦ Γραφέως καὶ 4) τοῦ Κλητήρος.

—Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Αἰτωλείας καὶ Ἀκαρνανίας ἀνεκοίνωσε τῇ Ἱ. Συνόδῳ, ὅτι διώρισεν ἡγούμενον τῆς Ἱ. Μονῆς Παντοκράτορος τὸν Ἀρχιμανδρίτην Γερμανὸν Σταμουλεκάτον, σύμβουλον δὲ αὐτῆς τὸν ἱερομόναχον Λεόντιον Πανουτσόπουλον.

—Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Πατρῶν ἀνεκοίνωσε τῇ Ἱ. Συνόδῳ, ὅτι διώρισε σύμβουλον τῆς Ἱ. Μονῆς Μαρίτσας τὸν ἱεροδιάκονον Εὐσέβιον Μπερερίτση.

—Ἡ Ἱερά Σύνοδος μετὰ σχετικῆν πρότασιν τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Διδυμοτείχου ἐνέκρινε τὴν εἰς ἱερέα χειροτονίαν τοῦ Βασιλείου Καλογεροπούλου ἢ Παπαδοπούλου διὰ τὸ παραμεθόριον χωρίον Δοξανάρα.

—Τὸ Ὑπουργεῖον Θρησκευμάτων καὶ Παιδείας ἀνεκοίνωσε τῇ Ἱ. Συνόδῳ, ὅτι διὰ Δ. ὡς ἔδρα τῶν συγκεχωνευμένων Μονῶν Ταλαντίου καὶ Καρακαλᾶ καθορίζεται ἡ Ἱ. Μονὴ «Καρακαλᾶ».

—Ἐπίσης τὸ αὐτὸ Ὑπουργεῖον ἀνεκοίνωσε τῇ Ἱ. Συνόδῳ, ὅτι διὰ Δ. οἱ συνοικισμοὶ Λακκῶν, Λογγᾶς καὶ Παλαιοχωρίου τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Αἰτωλείας καὶ Ἀκαρνανίας, ἀποσπώμενοι τοῦ ἐνοριακοῦ ναοῦ Χούνης «ἢ Ἀγία Παρασκευή», ἀποτελοῦσιν ἰδίαν ἐνορίαν μὲ ἐνοριακὸν ναὸν τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου.

—Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ἀρτης ἀνεκοίνωσε τῇ Ἱ. Συνόδῳ, ὅτι λόγω γήρατος ἐπανεσεν ἀπὸ τῆς ἐφημεριακῆς αὐτῶν θέσεως τοὺς ἱερεῖς 1) Νικόλαον Γ. Μάργαρον, ἐφημέριον τοῦ Ἱ. Ναοῦ τῆς Ἀγίας Παρασκευῆς Πραμάντης καὶ 2) Γρηγόριον Παχούλαν, ἐφημέριον τοῦ Ἱ. Ναοῦ τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου Διχομορίου.

—Τῇ παρελθούσῃ Τετάρτῃ ἐπὶ τῇ εορτῇ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν τὸ Πανεπιστήμιον ἐτέλεσεν ἐν τῷ πανεπιστημιακῷ ναῷ τῆς Καπνικαρέας τὸ ετήσιον μνημόσυνον ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῶν ψυχῶν τῶν ἱδρυτῶν, εὐεργετῶν καὶ καθηγητῶν αὐτοῦ, ἱεουργοῦντος τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου. Μετὰ τὸ πέρας τοῦ μνημοσύνου, καθ' ὃ παρήσαν ὁ ὑπουργὸς τῆς Παιδείας, ὁ Πρύτανης τοῦ Πανεπιστημίου, οἱ Καθηγηταὶ αὐτοῦ καὶ πλείστοι φοιτηταί.

ὠμίλησεν ἐν τῇ μεγάλῃ αἰθούσῃ τῶν τελετῶν τοῦ Πανεπιστημίου ὁ ἐκ τῶν Καθηγητῶν τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς κ. Ν. Δούβαρις περὶ τῶν πνευματικῶν ἐπιστημῶν καὶ τῆς σημασίας των. Ἐν τῇ νῆφ καὶ τῷ Πανεπιστημίῳ παρήσαν καὶ ἱκανὰ τῶν μελῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου.

—Τῇ προπαραελθούσῃ Πέμπτῃ τὸ Δ. Συμβούλιον τοῦ Ἱεροῦ Συνδέσμου τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς προσελθὼν εἰς τὰ γραφεῖα τῆς Πρωτοσυγκελίας συνεχάρη τὸν Θεοφιλ. Ἐπίσκοπον Χριστουπόλεως κ. Ἰάκωβον ἐπὶ τῇ προαγωγῇ αὐτοῦ, μνησθὲν δὲ τῶν πολλῶν αὐτοῦ ὑπηρεσιῶν πρὸς τὸν ἐνοριακὸν κλῆρον καὶ τὴν Ἐκκλησίαν ἠχρήθη πλουσιωτέραν τὴν καρποφορίαν διὰ τοῦ νέου αὐτοῦ ἀξιώματος. Ὁ Θεοφ. Ἐπίσκοπος εὐχαριστήσας ἐβραβίωσε τὸν Ἱερὸν Σύνδεσμον ὅτι καὶ ἐφεξῆς θὰ πρᾶττῃ ὡς ἀριστον ἀπ' αὐτοῦ ἐξαρτάται ὡς ἀφωσιωμένος ἀδελφός καλλίστων συνεργατῶν.

—Κατὰ τὴν ἐορτὴν τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν ἐν Καρδίτῃ ἐγένετο ἐν τῷ μητροπολιτικῷ νῆφ πανηγυρικὴ λειτουργία ὑπὸ τοῦ Συλλόγου τῶν Καθηγητῶν καὶ Διδασκάλων ἱερουργούντος τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου κ. Ἰεζεκιήλ. Τὸν πανηγυρικὸν τῆς ἡμέρας ἐξεφώνησεν ὁ καθηγητὴς τῶν Ἱερῶν κ. Ἀπ. Παπαδόπουλος. Μετὰ τὴν θείαν λειτουργίαν ὁ Σεβ. Μητροπολίτης ἐδέξωθῃ ἐν τῷ μητροπολιτικῷ μεγάρῳ ἅπαντας τοὺς καθηγητὰς καὶ διδασκάλους, μετὰ τὴν Γυμνασιάρχην κ. Χ. Πριᾶκον. Ἐν τῷ ἱερῷ νῆφ οἱ μαθηταὶ ἔψαλον τὴν ψῆμν τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου.

—Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Θεσσαλιώτιδος κ. Ἰεζεκιήλ ἐπιθυμῶν ἵνα ἐκφράσῃ τὴν εὐγνωμοσύνην του διὰ τὴν ἐκδηλωθεῖσαν ἀφοσίωσιν καὶ ἀγάπην πρὸς τὴν Α. Σ. κατὰ τὸ ὄργανωθῆν ἐν Καρδίτῃ συλλαλητήριον ἵνα μὴ ἀποδεχθῇ τὴν εἰς Λάρισαν προαγωγήν του, διένειμε διὰ τῶν ἱερέων εἰς τοὺς ἀπόρους δύο χιλιάδας ὀκάδας ἄρτου.

—Τὴν παρελθούσαν Δευτέραν ἐτελεῦτῃσε τὸν βίον ὁ Ἰωάννης Μπρατσιώτης Οἰκονόμος, πατὴρ τοῦ Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου κ. Παναγιώτου Μπρατσιώτου, ἐν ἡλικίᾳ 76 ἐτῶν. Ἐν ἡλικίᾳ 23 ἐτῶν χειροτονηθεὶς τὸ πρῶτον ἱερεὺς ὑπὸ τοῦ Ἐπισκόπου Θηβῶν καὶ Λεβαδείας Δοσιθέου ὑληρέτησεν ὡς ἐφημέριος ἐν Θήβαις, ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ. Τῷ δὲ 1901 ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου Ἀθηνῶν Προκοπίου β', διωρίσθη ἐφημέριος τοῦ ἐν Ἀθήναις ἱεροῦ ναοῦ τῶν ἁγ. Κωνσταντίνου καὶ Ἑλένης, ἐν ᾧ ἱεράτευσεν μέχρι τῆς τελευτῆς αὐτοῦ. Τῆς κηδείας αὐτοῦ προέστη ὁ Μακρ. Ἀρχιεπίσκοπος μετὰ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ὑδρας καὶ Σπετσῶν, ὠμίλησε δὲ δι' ὀλίγων ἐξῆρας τὰς ἀρετὰς τοῦ μεταστάντος, μετὰ τῷ πέρας τῆς ἱερᾶς ἀκολουθίας, ἣν παρηκολούθησαν ἱκανοὶ τῶν Συνοδικῶν καὶ τῶν παρεπιδημούντων ἐν Ἀθήναις Ἀρχιερέων, Καθηγητῶν τοῦ Πανεπιστημίου, πλήθος κληρικῶν καὶ εὐσεβοῦς ἐκκλησιασματος, τιμῶντος τὴν μνήμην τοῦ ἀειμνήστου. Ἐκ μέρους τῶν συνεφημεριῶν του προσεφώνησεν αὐτὸν ὁ ἀρχιμ. Ἀλέξανδρος, ἐκ μέρους δὲ τῶν πνευματικῶν αὐτοῦ τέκνων εἰς τῶν παρισταμένων πιστῶν.

ΡΩΜΑ ἸΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Ὁ ὑπουργὸς τῶν ἐξωτερικῶν τῆς Γαλλίας κ. Laval κατὰ τὸ τελευταῖον εἰς Ρώμην ταξειδίον του ἐπεσκέφθη καὶ τὴν Α. Α. τὸν Πάπαν Ρώμης εἰς τὸ Βατικανόν. Ἡ ἐπίσκεψις αὐτῆ ἐνεποίησεν ἀρίστην ἐντύπωσιν εἰς τοὺς καθολικοὺς κύκλους, διότι ἀπὸ τοῦ 1870 ἔτους τῆς ἀφαιρέσεως τῆς Ρώμης ἀπὸ τῆς ἐξουσίας τῶν Παπῶν πρῶτῃ ταύτην φορὰν γάλλος ὑπουργὸς εἰσηλθὲν ἐπισήμως εἰς τὸ ἀποστολικὸν μέγαρον. Ἡ μανία τοῦ γάλλου ὑπουργοῦ πρὸς συλλογὴν παλαιῶν βιβλίων ἔδωκεν ἀφορμὴν εἰς τὴν Α. Α.—παλαιὸν βιβλιοθηκᾶριον—εἰς ἐνδιαφέρουσαν ἀμφοτέρους συνομιλίαν. Ὁ Πάπας ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ ἀνήρτησεν ἰδιοχειρῶς εἰς τὸν τράχηλον τῆς θυγατρὸς τοῦ ὑπουργοῦ προσευκτήριον κομβολόγιον (rosario).

— Π Α Ρ Α Ρ Τ Η Μ Α —

ΠΡΟΚΗΡΥΞΕΙΣ ΕΚΛΟΓΗΣ ΙΕΡΕΩΝ

Ἱερὰ Μητρόπολις Ἀργολίδος

Δυνάμει τοῦ ἄρθρου 81, 82, 83 τοῦ κωδικ. 5439 ἐνοριακοῦ νόμου καλοῦνται οἱ ἐκ τῶν προσοντούχων βου-

λόμενοι ν' ἀνακηρυχθῶσιν ὑποψήφιοι διὰ τὴν κενὴν θέσιν ἐφημερίου τοῦ ἐν Κορινίῳ, πληθυσμοῦ μικροτέρου τῶν τριῶν χιλιάδων κατοίκων, ἐνοριακοῦ ἱ. ναοῦ τῶν Εἰσοδίων τῆς Θεοτόκου, ὅπως μέχρι τῆς 20ης Φεβρουαρίου 1935 ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τ' ἀποδεικτικά τῶν προσόντων των. Ἐν Ναυπλίῳ τῇ 23ῃ Ἰανουαρίου 1935 † Ὁ Ἀργολίδος Ἱερόθκος.

Ἱερὰ Μητρόπολις Κορινθίας

Ἐχόντες ὑπ' ὄψει τὸ ἄρθρον 81 τοῦ κωδικοποιηθέντος νόμου ὑπ' ἀριθ. 5439 «περὶ ἐνοριακῶν ναῶν καὶ ἐφημεριῶν κ.λ.π.» προσκαλοῦμεν τοὺς βουλομένους νὰ καταλάβωσιν τὴν κενὴν θέσιν τῆς ἐν Κλημεντίῳ ἐνορίας τοῦ ἱεροῦ ναοῦ «ἅγιος Γεώργιος» ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ σήμερον ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ἐν τῷ ἄρθρῳ 83 τοῦ ὡς ἄνω νόμου ὀριζόμενα πιστοποιητικά, προκειμένου ν' ἀνακηρυξῶμεν αὐτοὺς ὑποψηφίους πρὸς ἐκλογὴν ἐφημερίου τῆς ἐν λόγῳ ἐνορίας. † Ὁ Κορινθίας Δαμασκηνός.

Ἱερὰ Μητρόπολις Γυθείου καὶ Οἰτύλου

Καλοῦνται οἱ βουλόμενοι καὶ ἔχοντες κατὰ ἐκ τοῦ νόμου προσόντα, ὅπως ἐντὸς τεσσαράκοντα ἡμερῶν ἀπὸ σήμερον ὑποβάλλωσιν εἰς τὸ Γραφεῖον ἡμῶν τὰ ἀπαιτούμενα ἔγγραφα προκειμένου νὰ γίνῃ ἀνακήρυξις ὑποψηφίων πρὸς πλήρωσιν τῆς κενῆς θέσεως τοῦ ἐνοριακοῦ ναοῦ Μαυροβουνίου αἱ Τρεῖς Ἱεράρχαι. Ἐν Γυθείῳ τῇ 16 Ἰανουαρίου 1935. † Ὁ Γυθείου καὶ Οἰτύλου Διονύσιος.

Ἱερὰ Μητρόπολις Καστορίας

Ἐχόντες ὑπ' ὄψει τὸ ἄρθρον 81 τοῦ νόμου 5439 «περὶ ἐνοριακῶν ναῶν καὶ ἐφημεριῶν» προσκαλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντες τὰ ὑπὸ τοῦ ὡς ἄνω νόμου προβλεπόμενα προσόντα νὰ υποβάλλωσιν ἡμῖν ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ σήμερον τὰ πιστοποιητικά των πρὸς κατάληψιν τῶν κενῶν ἐφημεριακῶν θέσεων τῶν ἱερῶν ναῶν τῶν κοινοτήτων: 1) Ἁγίας Ἀννης (Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου), 2) Ἀποστόλου (Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου), 3) Βασιλειᾶδος (Εἰσοδίων τῆς Θεοτόκου), 4) Βυτσίστης (ἁγίου Γεωργίου), 5) Βυτανίου (ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου), 6) Ἐπαφροῦ (ἁγίας Παρασκευῆς), 7) Ἱεροπηγῆς ἁγίας Παρασκευῆς), 8) Κλεισούρας (ἁγίου Νικολάου), 9) Κάτω Κρανωῶνος (ἁγίου Δημητρίου), 10) Λεύκης (ἁγίου Χριστοφόρου), 11) Μανιάκων (ἁγίας Παρασκευῆς), 12) Μελισσοτόπου (ἁγίου Ἀθανασίου), 13) Ἄνω καὶ Κάτω Περιβολίου (ἁγίου Ἀθανασίου), 14) Πολυανέμου (ἁγίας Μαρτῆς). † Ὁ Σισσανίου καὶ Σιατιστῆς Διδώθρος.

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗ ΑΘΗΝΩΝ

Ἄριθ. Πρωτ. 156 Ἐν Ἀθήναις τῇ 22 Ἰανουαρίου 1935

Κλησῖς

Πρὸς τὸν Ἱεροδιάκονον Πάμφιλον Βατοπαιδινὲν

Προσκαλεῖσαι, ὅπως ἐμφανισθῆς τῇ 18 τοῦ μηνὸς Φεβρουαρίου 1935, ἡμέρᾳ Δευτέρᾳ καὶ ὥρα 10 π. μ. ἐνώπιον τοῦ Πνευματικοῦ Δικαστηρίου τῆς Ἀγιωτάτης Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν, ἵνα δικασθῆς κατηγορούμενος ὅτι συνελήφθης ὑπὸ τῆς Ἀστυνομίας Ν. Φαλήρου μετὰ τινος γυναικὸς ποιούμενος χρῆσιν ναρκωτικῶν, δι' ἣν αἰτίαν καὶ συνελήφθης ὑπ' αὐτῆς.

Ἐν περιπτώσει μὴ ἐμφανίσεώς σου θέλεις δικασθῆ ἐρήμην.

Ἡ παροῦσα δημοσιευθῆτω δις διὰ τοῦ περιοδικοῦ «Ἐκκλησία» καὶ διὰ μιᾶς ἐφημερίδος τῶν Ἀθηνῶν συνοψὰ τῷ ἄρθρῳ 55 τοῦ κωδικοποιηθέντος Νόμου 5383 «περὶ Ἐκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων καὶ τῆς πρὸ αὐτῶν διαδικασίας».

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος

† Ὁ Ἀθηνῶν Χρυσόστομος

Τύποις «Φοῖνικος», ὁδὸς Σταδίου 44, Ἀθῆναι